

Один

Це було саме опівдні, того недільного ранку, коли шериф привіз до в'язниці Лукаса Бічема, хоча все місто (та й увесь округ) ще з ночі знало, що Лукас убив білого.

Він був там, вичікуючи. Він прийшов першим і неспокійно стояв, намагаючись надати собі заклопотаного або принаймні безневинного вигляду — перед нависом замкненої кузні, через дорогу від в'язниці: там, скоріше за все, дядько його не помітить, або, точніше, якщо він перейде Майдан до поштового відділення — забирати об одинадцятій кореспонденцію.

Тому що він теж — так, знав Лукаса Бічема, — як і будь-який білий знав цю людину. Краще, ніж будь-хто, може, якщо не згадувати Керозерза Едмондса, у маєтку якого жив Лукас — за сімнадцять миль од міста, — тому що одного разу харчувався в Лукасовій хаті. Це було чотири роки тому на початку зими; йому було тоді тільки дванадцять, і сталося це так: Едмондс був другом його дядька; вони разом були слухачами у державному університеті, де його дядько вивчав додаткові питання із правознавства,

¹ В оригіналі прізвище пишеться Beauchamp — французького походження: старофранцузькою beu — «гарний», «прекрасний», champ — «поле», «долина». У Франції так називається кілька місць. Вочевидь, предки героя були рабами у французів (мабуть, штат Луїзіана). Вимовляється «Бошан», англійською — «Бічем». (Тут і далі примітки перекладача).

відколи повернувся з Гарварда і Гайдельберга і збирався балотуватися на посаду окружного адвоката, і за день до того Едмондс приїхав до міста на гостину з приводу деяких окружних справ, лишився заночувати, а за вечерєю тоді ж Едмондс йому сказав:

— Уранці ходи зі мною, полюватимемо на кроликів, — а потім його матері: — Відправляю його завтра по обіді. Пошлю хлопчика разом з ним, доки в нього буде рушниця. — І знову до Едмондса: — У нього добрий пес.

— У нього є свій хлопчина, вони однолітки, — сказав дядько, а Едмондс поцікавився:

— А той хлопчик теж полюватиме на кроликів?

Дядько відповів:

— Обіцяємо: він не зачіпатиметься з вашим.

Отже, уранці він та Алек Сендер поїхали додому з Едмондсом. Того ранку було холодно — перші зазимки, — живоплоти вкрились ожеледдю та застигли, а калюжі в канавах обабіч дороги замерзли, закрижаніли, і навіть потоки стрімкої води у Дев'ятій Милі мерехтіли памороззю, крихкою та миготливою, ніби чарівне люстро у казках. Коли вони проїхали перше обійстя ферми, а потім ще одне, і ще, і ще, то відчули в безвітряному дні запах диму від деревини, і далі вже розрізняли на задніх дворах чавунні казани, від яких курилася пара: це жінки у залишених ще з літа капелюшках або ж у старих чоловічих фетрових капелюхах та довгих чоловічих пальтах підкидали дрова під залізняки, і чоловіцтво у брезентових фартухах, припнувши за пояс до комбінезонів наточені ножі, вже було за загородою, де рохкали та верещали свині — не вельми сполохано, ще не надто налякавшись, але просто нашорошені, мовби вже охоплені передчуттям, уявляючи свій жирний невідворотний талан; не встигне спісти

ніч — і цілий край буде обвішаний їхніми примарними, ще не випорожненими, затвердлими тушами, прив'язаними за ратиці, ніби схоплені в шаленій гонитві до центру землі.

Він і не знав, як це сталося. Хлопчик, один з орендарських синів Едмондса, старший і більший за Алека Сендера, який, у свою чергу, був вищим, ніж він, хоча обидва були однолітками, чекав біля будинку з собакою — справжнім хортом, мисливцем на кроликів, — можливо, основна кров була від гончака, сам рудий, муругий, з чорними плямами, може, з домішкою від пойнтерів, достеменний нігтерський пес, на якого досить оком накинути, як одразу скажеш: є в нього щось із кроликами споріднене, от як кажуть, що у негрів є щось спільне з мулами. В Алека Сендера вже була підпора, прикручена важкими гайками, шворнем від залізничних рейок, насаджена на коротку ручку від мітли, — і Алек Сендер міг так обертати цю підпору, що вона кружляла у повітрі, наздоганяючи кролика, — так само влучно, як він міг поціляти з дробовика. Алек Сендер, так само як і хлопчик Едмондса з підпорою, і він з рушницею — вони бігли лісом, а далі до вигину струмка, де Едмондсів хлопчик знав, де можна перейти по футовій колоді. Він і не знав, як це сталося, хіба що дівчиську таке можна вибачити, бо від дівчати на таке можна чекати, але більше нікому: він ішов по цій колоді, уже здолавши півшляху, навіть не думаючи про це, начебто видирався на верхню штахетину, удвічі вищу, ніж оця, та й гуляв там собі — коли раптом така знайома, рідна, осяяна зимовим сонцем земля обернулася під ним, крутнулася і впала навзнак йому просто на лице, а він, усе ще не випускаючи рушниці, міг пригадати хіба що тонкий дзенькіт розколюваної криги; він навіть не відчув удару об воду, а лише ковток повітря, виринувши знову. Він випустив рушницю,

тож довелося йому знову пірнати, і знову занурюватися, аби розшукати її, і знову з крижаного повітря — у воду, холоду якої ще не відчував, як і холоду промоклого одягу: чобіт і товстих штанів, і светра, і мисливської куртки, — навіть не відчуваючи тягаря, а просто це сковувало рухи, і він знайшов рушницю, і ще раз намацав дно, а потім, гамселячи по берегу рукою, усе ще тупцюючи на місці та чіпляючись за вербову гілку, він простягав рушницю, доки хтось не перехопив її; певно, Едмондсовий хлопчик, бо тої ж миті Алек Сендер совав йому кінець довгої тичини, майже рубанця, і спочатку вибив йому землю з-під ніг та ледь не потопив під водою, ледь не змусивши відпустити гілку, доки чийсь голос не сказав:

— Прибери кілка, хай вилізе, — просто чийсь голос, і не тому, що він міг належати Алеку Сендеру чи хлопчику Едмондса, а тому, що зараз це неважливо; хапаючись обома руками за крихкий лід, намагаючись вилізти, у грудях дзвенить і розриває кашлем; його одяг, схожий на розплавлений, але холодний свинець, який зрушити неможливо, але, здавалося, огортав його тіло, ніби пончо або брезент; виборсуючись, він грів до берега, доки не побачив ноги у гумових чоботях — не Едмондсового хлопчика і не Алека Сендера, — а потім побачив ноги у комбінезових штанинах, у гумових чоботях, і, підвівшись, побачив негра із сокирою на плечі, у підбитому вовною пальті й крислатому збляклому фетровому капелюсі — такий носив його дідусь, — який дивився на нього, і ось як він вперше побачив Лукаса Бічема. Таких, як Лукас Бічем, забути неможливо: задихаючись, здригаючись і лише тепер відчуваючи шок від крижаної води, він дивився на обличчя, яке, у свою чергу, дивилося на нього без жодного натяку на співчуття або якийсь інший вираз, навіть подив: